

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru un an . . . . . 5 cor. 40 bani.
 Pe jumătate de an . . . . . 2 cor. 70 bani.
 România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politice
Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:
să primește la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a două-oară
12 bani, a treia-oară 10 bani.

România la răspântie.

Sibiu, 4 Februarie 1916.

De câtva timp, se vorbește în răs cu mult zor despre ținuta României, despre planurile ei, și mai cu seamă despre tainica ei tacere oficioasă, în fața marilor lupte ce se pregătesc nu departe de hotările ei. Ca un răsunet al acestei fierberi, care se întâmplă în regatul vecin cu monarhia noastră, trebuie să socotim și scrisoarea publicată de gazeta „Berliner Tageblatt” din Berlin, la loc de frunte, trimisă de corespondentul ei de la Sofia, și pe care ne străduim să o sălmăcim și noi, în numărul de față cetitorilor nostri.

Fără de-a socoti bineînțeles fierberea aceasta din România, zice corespondentul, de-o serioasă ascuțire a lucurilor, totuștre trebuie să-i dăm o deosebită însemnatate. Agitațiile zilnice, pe cari le trzește antanta în București, stăruesc a urma neîncetat, și cu toate că până acum nu i-a răușit să-și ajungă pe deplin ținta, cătră care își îndreptea toate silințele, totuștre unele fapte sunt în măsură de-a pune pentru viitor pe gânduri, puterile centrale (din mijloc). Ținuta nehotărâtă a guvernului, dlui Brătianu, a adus lucrurile acolo, că în anumite cercuri bine înștiințate, atât din punct de vedere militar cât și economic stăpânește neliște și îngrijorare.

După, după multe greutăți s'a infăptuit în fine învoirea, ca cele 50,000 de vagoane de cereale pe cari le cumpăraseră puterile din mijloc să se pornească odată la drum, puterile antantei au știut să găsi tot felul de mijloace, ca să opreasca trecerea peste granițele țării ale acestor vagoane, începând și ei să cumpere mari gramezi de bucate, în parte în adevăr, în parte numai de ochii lumiei, cu toate că nu se știe încă

limpede cum vor putea transporta aceste cereale în țările din apus, deoarece o vindere a lor în Rusia este cu neputință, fiindcă ea are însă magazii întregi pline de bucate, pe cari nu știe unde să le desfacă.

In fiecare zi se tipăresc în gazetele din România publicațiuni de-ale ambasadei engleze (ministrul englez la București), în cari vânzătorii români de cereale și agronomii sunt provocăți de-a vinde ambasadei sau agentilor ei, toate bucatele ce le au, ridicându-se în felul acesta nu numai prețul bucatelor în mod îngrozitor, ci oprindu-se și vagoanele, cari ar fi trebuit să ducă cerealele puterilor centrale, și în felul acesta făcându-le mari greutăți.

Pregătirile militare ale României însă, mai mult decât cele spuse mai sus, pun pe gânduri cercurile diplomatice din Sofia. Deși n'a fost decretată încă mobilizarea, totuștre stau sub drapel 8 din 10 părți din armată, iar cea mai mare parte a trupelor sunt adunate cătră hotarele monarhiei Austro-Ungare și cătră hotarele Bulgariei, cât timp trupele dela granița Basarabiei n'au primit nici o întărire. Tot astfel și artleria grea a României este grămadită la aceste părți, fiind de luni de zile retrase de pe coastele Mării negre. Lucrurile acestea, bineînțeles, nu trebuie să lase nepăsătoare puterile centrale, mai cu seamă știindu-se truda antantei pusă în slujba mișcării Bucureștilor. Afară de asta antanta nu se sfiește a mărturisi pe față, că în clipa când va începe marea ofensivă pe toate fronturile deopotrivă, atât România cât și Grecia, se vor alătura lor. Din toate acestea pare a se ivi tot mai mult trebuință, de-a i-se pune României

o întrebare hotărâtă, din partea puterilor centrale, în afacerea ținutei ei. Si se pare, încheie corespondentul scrisoarea lui, că puterilor centrale și aliaților lor nu le lipsește țaria, ca atacurilor nerușinate îndreptate împotriva Greciei să se răspundă cu măsuri corespunzătoare, luate în alte părți.

Pentru orfelinatul din Sibiu.

Pruncii sunt nădejdea și fericirea părinților. Un om, care nu și iubește fiii săi, e mai rău decât o fiară, care însă și iubește puji, ba și dă chiar și viață pentru ei. — Ce folos are un om de viață și avere lui, dacă prunci nu are? — El rămâne un pom neroditor. Cu el pierde și seminția și pomenirea lui. Un om fără prunci nu poate avea fericire. deplină. Patriarhul Avram a avut avere, care azi ar face milioane, avea treisute optzeci de slujă și era om drept naintea lui Dumnezeu și totuștre nu se simtea fericit, căci prunci nu avea. Fericirea deplină numai atunci a intrat în cortul său, când i-a dat Dumnezeu un fiu. Pentru oamenii fără prunci numai o măngăiere și o fericire este, adică: ajutorarea orfanilor adecă a princilor fără de părinți și jertfirea pentru lege și neam.

Așa e și un popor sau un neam. Pruncii sunt nădejdea în viitorul neamului. Un neam, care nu se îngrijește de creșterea trupească și sufletească a filor săi, n'are viitor, și sapă el în su mormântul și pierde, iară numele lui va fi pomenit cu scârbă de alte neamuri pentru a arăta cu el o pildă de nevrednicie și slabiciune. Un popor, care doare, ca el și urmării lui să ajungă la bine și fericire, trebuie să jertfească cu drag și cu inimă bună pentru creșterea și luminarea filor neamului său. Jertfa atunci trebuie adusă, când e și lipsă de ea mai mare, „cine dă degrabă, dă de douăori“, — zice un proverb vechi al strămoșilor nostri.

Răsboiul acesta a răpit și va mări încă pe mulți tăți dela pruncii lor. Mulți din părinții morți în luptă pentru tron și țară au fost oameni fără avere și numai cu truda mânilor lor și-au câștigat pânea pentru fiii săi. Pe acei orfani e dator neamul să-i crească, căci săngele și rodul neamului sunt. Neamul numai așa i va putea crește, dacă va întemeia un „orfelinat“ său casă pen-

tru orfani, unde pruncii orfani vor avea îngrijire și creștere, ca în casa lor părintească.

Inalt Prea Sfinția Sa Ioan Mețianu mitropolitul din Sibiu, văzând lipsa unui orfelinat și văzând dorul și jertfa adusă deja de cățiva bărbați cu iubire de neam, a hotărât intemeierea „Orfelinatului“ adeca „casa pentru orfanii“, celor căzuți în răsboiu. E datorința neamului acuma, atât a celor avuți, cât și a celor săraci, ca toți să jertfească ca să se intemeieze orfelinatul. Cine nu va grăbi cu dăruirea sa, nu e creștin adevărat și nu e nici Român adevărat.

Se vor afla și oameni impetuși la inimă, din inima cărora a secat „iubirea față de deaproapele“ și vor zice, că se va îngriji statul de orfani. Să nu le credem, că minciinoși sunt și nu este adevăr în gura lor.

Statul, după sfârșitul răsboiului, are să se îngrijească de multe și numai atâtă poate face și statul, cât și ajung venitele țării. Statul nu se va putea îngriji de toate. Multe trebuie să le facă mila și dragostea creștinească. După sfârșitul răsboiului aceia popor va ajunge mai iute la bine și fericire, care va jefui mai mult pentru ajutorarea celor neputincioși și în locul întâi pentru ajutorarea și creșterea pruncilor săraci rămași fără părinți, ca să se ridice și aceia bărbați vrednici în sănul neamului. Vai de acel popor, care va aştepta să-i vină toate de a gata dela stat. Va fi ca și omul, care trăiește din mila altuia.

Voi „tată“ și „mame“ ați văzut, cu cât dor așteaptă pruncii pe părinții lor duși de-acasă și ați văzut, cât de fericiți se simțesc pruncii în brațele părinților. Gândiți-vă, că sunt prunci săraci, a căror tată a murit pe câmpul de luptă, ba a unora și mama a luat-o bunul Dumnezeu la sine și aceia n'au pe nime, cine să-i strângă în brațe și ei au perdit pentru totdeauna sănul cald și plin de faricire a „tatii“ și a „manii“! De aceștia numai bunul Dumnezeu se va putea îngriji, căci el e tatăl orfanelor. El va lumina și va umplea de dragoste creștinească inima și sufletul neamului nostru, ca să jertfiască toți pentru „Orfelinat“ sau casa săracilor.

Voi, cei cu stare mai bună, dați mai mult, nu credeți, că prin aceasta veți sărăci voi sau prunci voștri. Jertfa și milostenia sunt binecuvântare pentru casa și pruncii omului. Voi, pe cari nu v'a dăruit bunul Dumnezeu cu princi, dați cu inimă curată, căci jertfa și darul nostru va fi prinos bineplăcut înaintea lui Dumnezeu, căci fi n'aveți cari să ducă prinos pentru sufletele voastre. Voi, cei săraci dați mai puțin, căci și banul vostru va fi primit, ca al văduvei din sfânta evanghelie.

Iubiti ceteitori! Milostivită-vă către orfani! ale căroră părinți au murit pe câmpul de luptă! Grăbiți cu dărurile voastre peniru orfelinat și indemnăți și pe cunoscuții voștri să dăruiască, căci: „Fericiti sunt cei milostivi, că acela se vor milui“. Grăbiți cu darul vostru, căci iată, ce zice Domnul nostru Iisus Christos către cei milostivi și săcători de bine: „Venită binecuvântării părtutelui meu, de moșteniță

împărtăță, care este gătită vouă dela întemeierea lumii“. Grăbiți cu jertfa voastră, ca să vă asculte și pe voi Dumnezeu în „ziua năcazului“!

DEPEȘI.

Marele răsboiu al lumii.

După o lună de încercări mari, Rușii par a mai slăbi cu atacurile lor inversunate, îndreptate împotriva Cernăuțului, pe care își puseseră în gând să-l ocupe. Pierderile Rușilor se socotesc în luptele acestea cam la 100,000 de oameni, iar căstigul e nimic. Tot așa și Italienii au suferit o înfrângere serioasă, fiind loviți în unele puncte pe neașteptate, iar în timpul din urmă câteva baloane germane pornind prin aer împotriva Parisului au aruncat în mijlocul orașului o sumedemie de bombe ce au omorât oameni, și au dărâmat o mare mulțime de case. Trupele noastre înaintează acum fără multă piedecă prin Albania, având poate a se ciocni cu Italienii, cari s'au hotărât să apere portul Valona, cu toate puterile lor. În fața Salonicului încă nu s'au început luptele. Parecă ținuta șovăitoare a Greciei, oprește pentru un moment desfășurarea mai departe a lucrurilor acolo, că cu atât mai aprige să se înceapă mai târziu.

Portugalia mobilizează.

Berlin. — Lui Tägliche Rundschau i se telegrafiază din Lugano: Corespondentul lui Secolo din Roma a avut o întrevedere cu un om principal al diplomației portugheze, care între altele i-a spus și următoarele:

Ambasadorul englez din Lisabona a avut zilele din urmă dese conștiințe cu prim-ministrul portughez. În sfârșit Portugalia s'a hotărât la îndeplinirea îndatoririlor promise, dându-și seamă de urmările militare cari vor avea loc. La întrebarea gazetarului, dacă Portugalia va mobiliza ori nu, a primit următorul răspuns:

— E foarte probabil, dești populația catolică a Portugaliei, pretinde să nu se facă mobilizarea Portugalia însă nu mai poate amâna îndeplinirea datelor luate față de Anglia.

Țarul în fruntea armelor rusesti.

București. — Dn Dorohoiu se anunță că la ocazia trecerii în revistă a trupelor din Bucovina, țarul a declarat că are să ia comanda acestei armate și el însuși are să conducă luptele pentru instăpânirea Cernăuțului.

Lloyd George amenință.

Londra. — În cursul unei convingeri Lloyd George a spus că Anglia se pregătește să arunce în campania răsboiului totă greutatea puterii sale. Germania o va simți aceasta în curând. Anglia dispune acum de una dintre cele mai mari armate din lume și aceasta va fi în curând armata cea mai bine echipată. Dar aceasta încă nu e tot. Va începe să se desvolte o nouă Anglie industrială.

Noi — a continuat Lloyd George — am adus în cursul răsboiului mașini automate în valoare de 7 milioane,

cari vor avea o mare înrăurire asupra industriei noastre, iar acum sporim mereu armata și până acum considerabilă a muncitorilor, deoarece înainte de toate e necesar ca să reparăm, ceea ce a distrus răsboiul. Din cauza aceasta Anglia nu va săraci, ci din contră va fi și mai bogată.

Am fost totdeauna contra sfârsiri cu forță a neînțelegerilor, dar intrarea Angliei în răsboiu a fost unicul mijloc pentru a impiedica primejdirea păcii și a civilizației din partea Germaniei. Sforțările mari ale aliaților tind să înmormânteze minciuna nebunească, că puterea e dreptul și nu vor înceta sforțările lor, cătă vreme nu-i vor săpa o groapă adâncă și largă acestei minciuni.

Lloyd George terminând a spus că aliații sunt solidari ca și la începutul răsboiului și nu se îndoiesc de biruința lor.

In Lausanne au rupt drapelul consulatului german.

Berna. — Cu ocazia zilei nașterii împăratului Wilhelm pe edificiul consulatului german din Lausanne, Rue Pichard a fost arborat drapelul împăratului German. În fața acestui drapel s'au făcut demonstrații. În jurul consulatului s'a adunat multime de studenți și muncitori cari strigau mereu jos cu drapelul german și cereau să se arunce cel elvețian. Toate sforțările poliției au fost zadarnice, demonstranții au reușit să rupă drapelul german de pe edificiu, gardiștii l'au luat însă și depus în palatul guvernului.

Încercare rusească în Galitia?

Berna. — „Daily Telegraph“ anunță din Petrograd: În cercuri militare se vorbește, despre apropiate puternice operații pornite de Ruși în Galitia. Atâi se știe, că pe frontul din Caucas luptă 15 corpuri de armată turcești, iar alte cinci corpuri pe frontul persan.

Luptele din Bucovina.

Dorohoiu. — În urma luptelor inversunate ce s'au dat în Bucovina timp de vreo 3 săptămâni amândoi luptașii stau în pozițiunile dela început.

Pe acest front luptă aproape un milion de oameni; toată această lume stă ascunsă sub pământ în tranșee, astfel că nu se vede aproape nimic de după dealuri. Ziua se poate vedea unde cad granatele iar seara se văd de după dealuri gurile de foc ale tunurilor. În timpul canonadelor nu se vede nimic pe câmp; după ce începează focul se văd tot cîteva soldați umblând după apă pe la sănătăți, sau pentru hrana. Când reîncepe canonada, soldații fug în tranșee.

Manifest adresat regelui Greciei.

Salonic. — Alătări dîmineață a fost lipit pe toate străzile un manifest adresat regelui Greciei, în care între altele se spune că poporul grec în unire cu armata lui în înțelegere frânească au decis să primească toate condițiunile înțelegerii și să nu permită ca veciul dușman să pule tară pîciorul pe pământul dobândit al Macedoniei. Manifestul e scris: Poporul

st armata ta. Poliția greacă a rupt toate aceste placute și cercetează cine sunt autorii lor.

Petre Carp despre ținuta României și despre Români din Ungaria.

— Un nou interviu. —

Colaboratorul ziarului *Az Este*, Dr. Lázár Jenő a avut la Viena o convorbire mai lungă cu dl. P. Carp. Cu acest prilej dl Carp a făcut următoarele interesante declarații cu privire la ținuta României.

Ținuta României.

In luptele politice interne își stau de mult timp față în față două tabere. Ceeace face și zice una, aceea o combate cealaltă. Aceasta o vedem și în răshoiul acesta. O tabără consumte cu Monarhia, cealaltă trebuie prin urmare să stea pe partea ententei, ca să fie cumpănă. Lupta aceasta este prin urmare lăuntrică. Se poate însă foarte ușor întâmpla, ca deodată să urmeze marea împăcare și atunci amândouă partidele se vor întâlni în tabăra Puterilor centrale.

La întrebarea, că s-ar putea întâmpla, ca ambele partide române să treacă pe partea an-

tantei, dl Carp a răspuns:

"Nu. E cu neputință că România să prindă armele în contra puterilor centrale."

Români din Ungaria.

La spusele că ei din România au iubesc pe Ungaria și pe Maghiari, dl Carp a răspuns:

E drept că în România sunt și dușmani față de Ungaria, dar aceste n'ar putca servi nicicând ca România, se înceapă răboiu în contra Monarhiei. In România este un adânc sentiment de dragoste față de Români din Ungaria.

La vorba că Români din Ungaria s'au bătut împreună cu celelalte popoare în contra Rușilor și că s'au luptat împreună bine, dl Carp a răspuns:

E drept. Dar nu pentru aceea s'au luptat bine, fiindcă iubesc pe maghiari, ci pentru că iubesc pe Domnitorul lor. Români din Ardeal sunt prietenii Habsburgilor și nu ai maghiarilor, Armata nu face deosebire între regele maghiar și Impăratul austriac, și pe acest motiv Români s'au luptat bine.

La întrebarea că în România nu se apreciază încercările contelui Tisza de a satisface dorințele și cerințele Românilor din Ungaria: Pe Carp a răspuns următoarele:

Ba dă, dar aceste încercări au rămas încercări. Ele n'au avut nici un rezultat pipăabil. Singura bunăvoie nu poate împăca poporul român cu starea Românilor din Ungaria. Dealtfel azi fiecare situație este de trecere. Să aștepțăm potolirea focului, și atunci toate vor veni în ordine. Când va veni rândul, ca în locul neșurantei de azi să hotărâm o situație sigură, atunci vom înfăptui în împreună înțelegere și această afacere. Până atunci D-Voastră aveți cuvântul. Ivingeț! și atunci totul va veni în ordine.

Cutremurul de pământ din Ardeal.

O puternică svarcolire a pământului însoțită de un murmur a umplut cu groază (26 Ian. n.) Mercuri dimineață între orele 8 și 9 populația Ardealului. Din toate ținuturile Ardealului sosesc știri despre un mare cutremur de pământ, care a trezit o adevărată spaimă, dar fără a pricinui pagube mai mari.

Aparatele de cercetare ale cutremuralui din Budapest au arătat dimineață la orele 8 și 39 minute un cutremur de pământ apropiat de o mai mare putere decât cutremurul întâmplat Lunia trecută.

Despre cutremur se vedește din difeite ținuturi ale Ardealului:

Sighișoara: În întreg comitatul Târnavei mari s'au simțit la orele 8 și 37 minute mai multe sguduituri de pământ. S'au prăbușit horuri și s'au crăpat zidurile la multe edificii, iar la lămpile atârnate s'au observat legănări de 10 centimetri. Populația cuprinsă de frică a fugit în liber. Nenorociri nu s'au anunțat, iar paguba materială e neînsemnată.

În Arad cutremurul de pământ s'a simțit la orele 9 fără câteva minute și a ținut câteva secunde, legănarea obiectelor atârnate arătau direcția nord-est sud-vest. Turnul primăriei — după spusele păzitorului — a început să se lege ca smucit de un urăgan. Cutremurul s'a simțit în întreg comitatul Aradului, dar mai cu putere s'a arătat svarcolirea pământului în munții Halmagiu, unde popoartă cuprinse de cea mai mare spaimă a părăsit casele, care amenințau să se prăbușească toate. Cutremurul s'a arătat în trei sguduituri: ea dinăuntru de durată scurtă, dar tare și însoțită de un murmur subpământean, a doua a fost de durată mai lungă și pare că pământul a început să unduleze, iar a treia ca o vibrație domoală.

Mare cutremur de pământ la Brașov. Miercuri la ora 8:42 s'a simțit la Brașov un puternic cutremur de pământ, care a ținut cam 15—20 secunde. Toate clădirile s'au cutremurat; aveai părerea că o izbitură mai puternică — și să năruie casa pe tine. — O frică de nedescris a cuprins pe toți; toată lumea a alergat în liber pe strădu. Fete palide și îngrozite în toate părțile. Se vestesc multe pagube, coșuri (urloae) căzuțe, păreți crepați, șavene prăbușite. Sperim că nu avem, să deplângem viațile de oameni. Școalele au fost operte numai decât cursurile dându-se drumul elevilor să treacă în șifer. Fel de fel de vesti au finit neliniștit într-o oră, ba dela institutul din Budapesta să anunță că vor mai veni două cutremure unul la 11 alătul la 2, ba că întotdeauna vin 3 cutremure și alți gogoși. Oarele 11 au trecut de mult, până acum cutremurul nu s'au repetat și nădăjduim că jocul pământului s'a terminat.

După informațiile ce le avem cutremurul a produs în Brașov numeroase stricăciuni la edificii, a căror ziduri s'au ales cu crepături mari sau mai mici.

Groazioare cutremur de pământ la Făgăraș: Miercuri la 26 st. n. a. c. la orele 8:35 m. s'a simțit pretutindeni un puternic cutremur de pământ, care a ținut vre-o 30 secunde. Cutremurul s'a simțit venind din partea miazăzii spre răsărit. Locuitorii erau fioșe care ocupat cu ale sale, atât acasă cât și prin oficii; deodată fură surprinși de un mare zgomet și un murmur înfirător.

Dar când am văzut că toate clădirile să cutremurau de izbiturile puternice, și să năruie de pe casele locuitorilor tinciurile, cădeau urloaiele, venia și crede că se vor ruina casele pe oameni, credeai că a sosit ceasul din urmă a lui Zeus, ca să nimicească lumea și tot ce este pe fața pământului.

Multe case mai nouă zidite au crepat dela cele mai vechi case sau răsturnat urloaiele (cosurile), unele coperișe sau surpat, țiglele de pe coperișe cădeau la vale. Vieți de oameni însă nu sau curmat.

Regele Nichita — a fugit!

Regele Muntenegrului s'a retras la Roma. — Trupele muntenegrene nemulțumite vor continua răboiu! — Desarmarea se face în ordine.

Regele Nichita și prințul Petru purtând costumul național, întovărășiti de treizeci ofițeri și cincizeci soldați au sosit la Roma. În gară erau așteptați de regele Victor Emanuel și se spune că regii s'au îmbrățișat. Regele Nichita a descins la vila Savoya. În fața gărei oaspeți erau așteptați de lume multă care a strigat „să trăiască“ regele Nichita, care împreună cu toată curtea va pleca spre Lyon.

„L'Indépendance Roumaine“ publică după o telegramă din Lyon, că d. Miuccovici, prim-ministrul Muntenegrului, care însoția pe regina Milena, a sosit la Brindisi de unde a telegraflat consuluui general al Muntenegrului la Paris, că regele Nichita și guvernul său n'au primit condițiile de pace ale Austro-Ungariei și că vor duce lupta până la sfârșit.

Din Viena se asigură, că «fuga regelui Nichita la Roma, n'a produs mirare în cercurile vieneze. Dela început, când ne-a cerut armistițiu, am urmat cu cea mai mare băgare de seamă. Faptul lui de astăzi nu e supărător ci căraghios. Prințul Mirco și trei miniștri au rămas în Muntenegru. Asupra luptei noastre balcanice, fuga lui Nichita nu are nici cea mai mică influență».

Lui Secolo i se anunță din Paris: Prim-ministrul Muntenegrului a telegraflat ambasadorului muntenegrin la Paris, că Muntenegru va continua răboiu până la urmă. Lângă rege n'au rămas decât cei doi fii ai săi. Speră, că aliații vor sprijini Muntenegrul cu aceeași succes cu care au sprijinit armata sărbească.

Lui Pester Lloyd i se anunță dela cartierul pressei: Am ocupat cea mai mare parte a Muntenegrului, și am început să înaintăm în Albania. Am ocupat Scutari în partea de catră mare. Desarmarea se face în cea mai mare parte fără nici o rezistență. Într'un singur loc am desarmat 1500 soldați, dintre cari abia 21 au plecat acasă, restul a cerut să-i ținem în robie.

Inainte de a intra în Podgorița, s'au dat ciocniri și mari tulburări între Muntenegrini, și Albanezi din împrejurime. Din pricina aceasta Muntenegrini ne-au trimis o deputație să grăbim înaintarea noastră și întrarea în Podgorița. Se svonește că șeful unei bande albaneze Issa Boljetinatz, care ca și pașa Essad n'a fost niciodată om de încredere, împreună cu fiul său, au căzut în luptele ce s'au dat. Indată ce a intrat armata noastră, s'a restabilit cea mai bună liniste.

Scriind despre faptul capitulării Muntenegrului ziarul *„Miscarea“* din Iași scrie:

Gazetele celor două grupări ce se luptă continuă să se certă în jurul cererii de pace a Muntenegrului care are un caracter politic și moral; dar nici partea ei strategică nu trebuie pierdută din vedere.

Prin cererea de pace a Muntenegrului mari forțe din armata generalului Kövess, ocupând în voie, poziții strategice însemnante și scăpând astfel de suferințele unei ofensive crâncene, devin libere, putând răvăli în Albania unde își vor întinde zona de luptă.

Fadevarat că predarea Muntenegrului nu poate avea o influență hotăritoare asupra mersului general al răboiului, dar era mai bine pentru puterile împătritei înțelegeri dacă această predare nu se întâmplă.

Predarea Muntenegrului îngreiază ori și cum situația trupelor anglo-franceze din jurul Salonicului și puterile Quadrupliei vor avea astfel de îndepărtat, iară un nou neajuns.

Unirea acțiunii lor li este cerută cu stărîntă de împrejurări și noul sfat de răsboiu din Londra la care au plecat să fie de față mai mulți miniștri francezi, se va ocupa de sigur mai aproape de felul acestei unificări...

Mari lupte pe frontul rus.

Pregătiri germane. — Comunicatul oficial despre luptele din Galicia și Bucovina. — Luptele groaznice din Bucovina nu s-au terminat. — O declarație a țarului Rusiei. — O declarație a deputaților din Duma pe frontul basarabean.

Corespondentul din Petrograd al ziarului „Le Journal“ scrie următoarele despre pregătirile Germanilor pe frontul din Rusia.

Trei constatări carl vor putea avea urmări în un viitor foarte apropiat, stăpânesc acum întâmplările zilei. Prima, este întinderea într-adevăr uriașă a lucărîilor de întărire întreprinse de Germani pe întreg frontul. Rapoartele patrulelor de recunoaștere rusești ca și povestirile refugiaților, sunt aceleași. Toată regiunea dintre Vilna și Dwinsk este brăzdată de șanțuri. Astfel, sunt linii neîntrerupte de tranșee dela Dieliatici, pe Niemenul de sus, până la Smorgon și Novo-Sviencianî. De altfel, Germanii întăresc într-un mod puternic toată linia Bugului, marele râu de pe dreapta Vistulei. Trei rânduri de trașne sunt stabilite acum paralel cu acest râu, destinate să primească o puternică artillerie. O populație numeroasă a fost întrebuințată și ocupată cu aceste lucrări. Toate satele care ar fi putut impiedica cîmpurile de tragere a acestor întărituri uriașe, au fost fără cruce zdrobite.

A doua constatare e că inamicul se străduiește mereu să-și păstreze superioritatea uneltele de care a profitat, la începutul răsboiului. Întrebuițarea mitralierelor este predată fiecărui soldat german. În afară de aceasta, zilnic crește numărul trupelor germane prevăzute cu pușca ce pușcă de la sine.

Inamicul, cu sprijinul fortificațiilor pregătite dinainte și prin întrebuițarea mijloacelor de distrugere cele mai sofisticate și cele mai noi socotește că va egală lipsa de oameni, de care suferă.

Austro-Ungaria intrebuițează un proiect care face explozie întâiadată în aer, ca o șrapnelă și apoi, a doua-oară, pe pămînt ca un obuz.

A treia constatăre e că dacă însușirea soldaților germani a incercat o scădere în ultimul an Austro-Ungaria, dimpotrivă, ar fi mai buna față de aceea ce au fost la începutul răsboiului".

Se vedește din Iași: Luptele pe frontul austro-rus continuă fără ca să se poată arăta un succes mare de-o parte sau alta. Pe frontul bucovinean urmează atacurile de mai multă vreme. Dacă în jurul Cernăuțului nu s'a dat o luptă hotăritoare, au urmat în schimb alte lupte destul de însemnante. Astfel armatele generalului Ivanoff au atacat cu număr mare de ostași localitățile Bolan și Toporău. Agenția rusă „Nord und Sud“ arată că luptătorii din această parte stau față în față, și că armatele austro-ungare se țin în apărare păstrându-și pozițiunile ocupate. Este, cu alte cuvinte, o situație de aşteptare care se poate sfârși printre luptă decisivă.

Corespondentul din Petrograd al ziarului parisian „Le Temps“ scrie: Topirea zăpezii în Bucovina și Galicia îngreiază foarte mult răsboiul și impiedică desvoltarea luptelor. Drumurile pentru artillerie și pentru tren au devenit așa zîndă de nefolosit.

Un comunicat oficial al statului major al generalisimului rus spune următoarele despre luptele din Galicia și Bucovina:

„În regiunea Dwinsk artilleria noastră a bombardat cu succes o trupă inamică care se apropia de Schlofberg.

În Galicia pe Strîpa de mijloc am respins încercările inamice de a se apropia de șanțurile noastre. La nord-est de Cernăuțî în regiunea Răzanze, am luat o parte dintr-o poziție inamică. Pentru a relua acest loc dușmanul a dat 5 contraatacuri, dar au fost respinse cu pierderi mari pentru el".

Ziarul „Petit Parisien“ publică următoarea declarație a țarului Rusiei pe care aceasta ar fi făcut-o unui politician francez:

— Hotărâre?! Acum sunt mai hotărît dăcăt oricând! Mi-am luat — hotărîrea, că

dacă să fi silit de împrejurări, să voi retrage peste Volga, sau chiar până în Camciatka, dar rămân tare înănd până în sfîrșit și iarăș înănd. Dacă unui popor i-să dat să lupte contra unui popor barbar, acel popor, care va duce luptă este poporul rus.

Ziarul „Rječi“ are informația, că în timpul apropiat o delegație a Dumei va merge încă pe front. În modul acesta deputații vor avea prilejul să aibă o ochire asupra situației, iar prezența lor va avea o mare influență asupra spiritualului trupelor. Delegația aceasta va petrece mai ales la armata din Basarabia.

Cererea de pace a Muntenegrului — o simplă prefăcătorie?

Regele Nichita și primul-ministrul muntenegrin resping acuza de trădare, ce îl se aduce.

Muntenegrul a capitulat... Dacă declarația lui de răsboiu a provocat mirare în gazetele lumii, capitularea-i are mare răsunet mai cu seamă în sănul Quadruplei.

Muntenegrul este țară de stânci, locuită de un neam vrednic; era cel din urmă post al Rusiei în Apus. Serbia și Muntenegrul erau picioarele podului care legă Rusia de Italia. Muntenegrul stătea vrăjmaș în coasta Austro-Ungariei, fiind o poartă de intrare în monarhie; apoi putea tulbura stăpânirea Adriaticei de către Austro-Ungari prin alianțele lui politice și militare.

Muntenegrul a intrat în răsboiu, cu gândul să-l largească țărmul să-să întindă hotarele...

S-a luptat eroic. Acătuările pe stânci soldații muntenegreni au apărât potențile răni trec printre munți abrupti. Femeile și ajutau la luptă pe bărbații lor; aduceau până la linia de toc, în brațe, ghiulele; purtau în traiste cartușele. Îndărătul frontului, seara, după potolirea luptelor, așezau la un foc de vreascuri ceaunul pe pirostee, și pregăteau mâncare pentru luptători. Ele și îngrijeau pe răniți, și duceau în spate și pe morți tot ele și îngropau. Muntenegrinii însă n-au putut să se impotrivească: tunurile mari fărămau stâncile lor, socotite până acum de neluat. Iar ajutor n-a primit de nicăieri; s-au luptat cu proprii forțe, — și au fost doborâți. Au prins ștergare albe în lănci și au cerut pace cu durere și cu desnădajduire.

Regele Nichita, îșteț în politică și om cu mult simț practic, a perdit toate speranțele în victorie și a vrut să scape din peire cele ce ar fi posibil.

Cele ce au urmat, se știe, au adus Muntenegrului scăparea închipuită de domnitorul său: colibele Muntegrului vor rămâne în picioare

Ziarele bucureștene află din izvor antantist, că prin cererea de pace, când trupele austro-ungare și împresurără aproape complect trupele sale, regele Nichita a voit numai să câștige timp. Cu multă șiretenie el reușî să se scape pe sine, familia și armata regulată. Această faptă firește a facut să-si piardă pentru totdeauna increderea puterilor centrale, dar fiindcă el are increderea în învingerea de la sfîrșit a împătritei înțelegeri, crede că va primi răsplata.

Ziarele berlineze vorbind despre declarația muntenegrină că cererea de pace a fost o simplă prefăcătorie, de-

clară că această șiretenie în răsboiu nu va schimba nimic din expediția militară a Austro-Ungariei. Muntenegrul nu mai numără ca putere militară.

„Lokalanzeiger“ din Berlin, zice despre vestea rupturii negocierilor de pace muntenegrine: singura putință ar fi, că *regele ar fi fost silit la o înțindere schimbată de către ofișerii revoltați, care n-au voit să se supună la depunerea armelor*. Este de neînțeles că în Roma și Paris nu se mai găsesc la faptul, că încă ieri au arătat pe regele ca trădător.

Agenția Havas anunță din Lyon: Regele a primit pe mai mulți ziaristi francezi și străini cărora le-a arătat păreri de rău de a nu putea să se întreține timp îndelungat cu ei, el, regele, suferind de boala Regele le-a spus că prim-ministrul său le va da informații despre întâmplările din urmă.

Primul ministru d. Miuskovici a spus pe larg ziaristilor părerea sa asupra întâmplărilor și a declarat că armata muntenegrină a făcut mai mult decât și era datoria și numai numărul dușmanului și lipsa de alimente și de muniționi a silit-o să cedeze. Primul ministru a protestat în modul cel mai energetic contra pressei care a adus Muntenegrului învinuirea de a fi trădat pe aliați.

— Am adus toate jertfele — spus ministrul Miuskovici — pentru că să putem răspunde datorilor noastre față de aliați: ne-am jertfit soldații, ne-am jertfit patria chiar. În urmare așteptăm, ca cel puțin să nu ne se pozezească cinstea.

După informația ziarelor din Lyon printul moștenitor Danilo și soția sa au părăsit Lyonul stabilindu-se la Cap San-Martin.

Partea literară.

Sfântul George și bălaurul.

De doamna C. R. Preers.

E mult, tare mult, de când se zăria, din depărtare, cățărât pe un deal înalt un mic oraș.

Deoparte a lui era o întindere scăpitoare de apă, iar de alta un șes întins. Corăbiile mari veniau din țări îndepărtate, în portul din apropierea orașului. Acolo se descheară mărfurile, care erau apoi cărate, pe un drum strămt și întortochiat, spre oraș, al cărui nume era Silene. Multe și cu măestrie lucrate clădiri îl împodobiau. Dintre toate, cea mai frumoasă era palatul regelui. Cupolele lui strălucitoare și turnurile înalte și subțiri atrăgeau privirea călătorilor, dela o mare depărtare. Un zid înalt cu turnuri din loc în loc, se înălța în jurul orașului, iar în lăuntrul turnurilor erau ostașii, cu arce și săgeți, cari vegheau zi și noapte, ca nici un dușman să nu poată pătrunde pe fururi în cetate. Din afară, Silene părea un oraș vesel și bogat, dar străbătându-l, nu vedea decât jale și lacrami. Timp de șase ani, loeuise într-o băltoacă, jos în șes, un bălaur mare cu trup de leu și ghiare de vultur. Avea un cap mare, brăzdat de zbârcituri adânci și niște ochi mici și atât de roșii încât de abia putei privi spre ei. Gura lui era un cioc, era înarmată cu dinți puternici și tare ascuțiți și cu o limbă despărțită în două. Când deschidea gura, limba se lovea neîncetat de dinți. Pe spate avea două aripi, cu zgârciuri și cu șopi. Coada-i era lungă ca un șarpe mare. Când se mănia scuipa foc și fum otrăvitor.

Groaznicul bălaur ucidea pe toți acei oameni, cari se apropiau de el și cu o bucurie nebună și mâncă. În cîteva cu incelul mănușe

tot ce găsise în șes. Atunci el privi cu mânie spre cetate și zise: „Acolo-s destule bucate. Totul e să pot pătrunde înăuntru în cetății.“

In toate noptile el se aprobia de zidul ei înalt și scuipa fum și foc. O ceată groasă înspu să înconjore orășul și să-i răpiască lumină soarelui și a lunii. Locuitorii se bolnăviau unul după altul. Nebuni de chinuri, cetățenii se hotără să iasă din cetate și să ucidă pe bălaur. Acesta, când lăză venind spre el, se repezi în mijlocul lor, răpi pe doi și îi căra spre locuința sa.

După acestea, cetățenii hofără să dea bălaurului în fiecare zi câte o oară. În cătăva vremi nu mai avură nici o vită. Atunci se hotără să-i dea câte un copilăș pe zi. El știau că își spăta lor era rușinoasă, dar nu mai frâznișau să iasă din cetate, ca să se ia la luptă cu bălaurul. În fiecare dimineață, ei duceau pe un copil sus pe o stâncă, aproape de bălăzaca bălaurului. Alegerea copilului se facea prin tragere de sort.

Nimeni nu știa pe cine va cădea sortul; și săracul și bogatul și agricultorul și cavalerul trebuiau să plătească darea de sânge. Sortul său și pe singura copilă a regelui, pe domnița Sabra. Era frumoase și bună și părintele ei o iubia ca ochii lui din cap. Când regele află jalușa veste, se repezi nebun de durere în mijlocul celor mai de seamă orășeni și îi rugă să-i lasă copila, făgăduindu-le în schimb ceroana, aurul și podcabele sale. Poporul însă nu vroia să-i asculte rugările.

Mănuiaș, poporul zicea: „Ruine, rege! Atât timp cât bălaurul ucidea pe copilele noastre, săteai nepăsător, dar acă când a venit rândul și domniței Sabra să moară, strigi că-i ingrozitor. Să moară, sau te ardem cu palatul tău cu tot.“

Regele trebui să se supue. El cerea însă un lucru: domniței să-i se dea răgaz de opt zile, ca să se pregătească de moarte într-un chip demn de fiica unui rege. În dimineață zilei a opta, domnița Sabra se sculă din patul ei și căzăpăda, chiemă pe slujitoarele sale și le poruncă să-i aducă vestimentele cele mai bogate. Cu lacrimi în ochi o îmbrăcară slujitoarea. Apoi îi peștează părul auriu. Cu mâinile-i albe Sabra se încinse cu un brâu de argint și-i puse coada prețioasă pe cap. Zămbind cu bunătate în rămas bun dela părinti și împreună cu tatăl ei se aprobie de multimea adunată în fața palatului. Era astădat de mândră, încât poporul detine strigăt de durere când o văzu.

„Nu plângăți, cetățenii mei, zise ea, eu mearțea mea cumpăr o zi de liniște pentru voi, Eu mor pentru țară și oamenii mei, Rămas bun!“

Plângând poporul se despărțe de frumoasa sa fiică de rege. Aceasta, însotită de părintele și apucă drumul spre locuința bălaurului. Când se apropiară de bălăzaca, văzută că apa era neagră. În jurul ei nu creștea aproape nimic. Cele câteva flori, din apropiere erau de un verde închis. Câteva trunchiuri inegrite de pomi, se înălțau încă și colo.

In orașul de pe deal, era răcoare căci un vînt răcoros adia. Jos, lângă bălăzaca, era o liniște tainică. Dincolo de ea, se înălța spre cer o coloană de fum. Acolo era bălaurul.

Bâtrânul rege își călăuzi copila, până pe stâncă, altarul sacrificiilor prețioase. Cu înimă strânsă o părăsi, lăsând-o în mijlocul unor moartene de oase. Domnița era foarte vitează. Pe drumul spre altar nu se jelise și nu suspinase odată; dar acum părăsita de tatăl ei și de tatăl ai săi, ea începu să plângă cu amar. În acele elipe trece pe acolo, spre a merge la tabăra sa, un cavaler din Capadoccia, cu numele de Gheorghe. Era îmbrăcat în vestimente de argint strălucitor; pe cap nu avea nimic își scosese elivera căci era o zi caldă. Calul său negru și lancea era lungă de douăsprezece picioare. Treând prin acele locuri pustii și jalușe, i se păru că audie un glas care se tănguște. Înceind pasul calului său și văzu pe o copilă cu băine scumpe, care plângă de căci se rupea înima.

Cavalerul se aprobie de ea și zise:

„De ce plângi, o mândră copilă?“

Domnița își stăsește lacrimile și îi răspunse: „Părăsește aceste lecuri până mai este vreme, viteze cavaler!“

„Eu nu mă tem de nici un dușman de pe acest pământ“, zise sfântul Gheorghe, „spune-mi de ce ești aici.“

Sabra își acoperi fața cu mâinile și-l rugă astfel:

„Piesă, nu-i timp de pierdut!“

Atunci sf. Gheorghe se hotără să nu plece, până ce domnița nu-i va spune de ce era acolo. Scheletele din jur îl făceau să bănuiască lucruri din cele mai străne. Văzându-l că se oprește, Sabra îi spuse în puține vorbe, toată povestea. El se gândi și zise: „Să nu îi fie teamă, copilă mândră. Eu mă voi lupta cu bălaurul și-l voi ucide. Nu fi tristă!“

Dar domnița își aminti lupta cetățenilor cu bălaurul și nu-i putea închipui, ca un singur om să poată să se impotrivească fiarei. Fericită că găsise un om viteaz, totuși încercă prin vorbe frumoase să-l scape. „Ești bun și viteaz luptătorule, dar te rog, fugi până mai este vreme.“

De abia vorbise, când răsună un muget tare ca al unei cirezi mari de tauri și bălaurul se repezi spre ei.

Când sf. Gheorghe îl văzu, se rugă: „Doamne nu mă părăsi!“ Și zîmbind se întără în șea și strânse cu putere lancea. Calul său care nu mai văzuse o astfel de namă, îl ascultă și stătu nemîscat. Sfântul Gheorghe îndreptă vîrful lancei în jos ca să lovească pe bălaur în cap. Fiara se aprobia fărăndu-se pe pământ, scuipa foc și fum, mișcă din aripi și din coadă. Din pricina fumului cavalerul cel viteaz nu-l putu nimeri bine. Lancea ascuțită lovi într'un umăr al bălaurului și alunecă. Lovirea dinspre vîrful puternic și solzii bălaurului prinui un izvor de schințe mari. Lovitura fu atât de puternică, încât bălaurul se rostogoli într-o parte și sf. Gheorghe fu aproape răsurnat de pe cal, care începu să alerge ca un nebun. Cavalerul îl opri cu măre greutate. Luptă începu din nou sf. Gheorghe lovi de șeasă ori pe bălaur cu lancea sa. Un fum gros și un nor de praf încenjura pe luptători. Obosit de o luptă atât de nedreaptă, cavalerul se hotără să-i pună sfârșit, într'u chip sau altul. Șopti o seurtă rugă, apoi strânse lancea și mai bine, și se repezi înspre bălaur. Nici focul, nici fumul nu-i făcuse nimic. Namila se răsurnă. Lancea îi împușcă în gât. Nu mai putea urla, căci un șiroiu gros de sânge îi umplea toată gura.

În vremea aceasta, domnița Sabra stătea nemîscată pe stâncă. Ochii ei căutau întă la cavalerul, a cărui vitezie era să spărge ei. Când lancea străpunge gâtul bălaurului ea se coboră de unde era și se aprobie de sf. George. Acesta îi zise, văzându-o: „L-am învins, dar n'am Ianj, ca să-l ferec. Vino tu și leagă-l cu brâul tău de argint.“

Această rugă nu plăcu de loc domniței, totuși se supuse. Cu teamă se aprobie de hidroasa fieră și-o ferecă cu brâul ei de argint. Apoi porniră cu bălaurul legat în spate cetății. Când păzitorii porții și văzură, o luară la fugă, strigând: „Vine bălaurul! Suntem perduți!“

Cetățenii nebuni de frică, se ascundea în pivnițele cele mai adânci. Numai regele, care nu-i mai păsa de moarte de căci își perduse pe frumoasa Sabra, încălcă pe un cal alb și se aprobie de poarta cetății. Acolo în loc să vadă pe bălaur auncând fum și foc, îl văzu legat tărându-se între domniță și viteazul cavaler.

Regele crezut, că ochii îl mințiau. Era poate un vis. Deodată însă el sări de pe calul său și se repezi spre copila lui. Plângând o strânsă în brațe.

Când se mai liniștește, Sabra îi spuse cum St. Gheorghe o găsise pe stâncă și cum se luptase cu bălaurul. Înținând-o încă în brațe regele rosti aceste vorbe:

„Niciodată nu voi uita fapta-tă nobilă de astăzi, viteze cavaler. Nu mi-ai înăpoinat numai pe fiica, pe care o credeam moartă, ci ai redat și fericirea poporului meu. Îți-oiu da cele mai mari daruri. Vino în palatul meu și alege ce vei vrea.“

Dar sf. Gheorghe nu vră să primească nici un dar:

„Un lucru îți-ăș cere numai. Voi vă închinăți la niște zei pagâni. Fă o rege, ca poporul tău întreg să primească botezul în numele lui Isus Christos. Atunci voi ucide pe bălaur.“ — „Îți voiu împlini rugă, viteze cavaler.“

Sf. Gheorghe văzu atunci, că pe strade nu era nici un om. El zise Regelui: Sunt toate străzile orașului Silene foarte liniștite astăzi! Nu zăresc, nici sări, nici un om, nici o femeie, nici un copil. Unde e tot poporul tău?“

„Fricoșii!“ răsuini regele. „Său ascuns în pivnițe.“

Pe când vorbia, un băiat scoase capul de după un zid. El auzise mult despre bălaurul cel îngrozitor și avuse dorința să-l vadă. Când îl văzu pe jamătate mort și legat, ieșise în stradă.

Regele îi vorbi și îi spuse să meargă prin oraș. „Spune poporului, că acest viteaz cavaler a ucis pe bălaur și spune-le să se adune topoare în piața cea mare a orașului.“

Băiatul plecă. Ca prin minune, vestea se lăță. Toți veniră în piața cea mare și toți tagăduiră cumă fusese ascuns. Marele sfetnic spunea, că fusese reținut până în aceea clipă, de afacerile orașului. „Ai avut mult de lucru!“ îi zise cu receală regele. Toată lumea știa, că marele sfetnic era un mare fricos.

Pe bălaur îl închisera într-o intunecoasă închisoare. Apoi, regele, tot poporul și chiar cânele monarhului și papagalul domniței Sabra veniră în piața cea mare. După ce toți se adunară, St. Gheorghe se aprobie de o fântână cu măestrie lăzată. Regele își scoase turbanul de pe cap, domnița coroana și mantia și amândoi fură botezăți. Apoi, toți se boteză. Începând cu marele sfetnic și sfârșindu-se cu cel mai mic prunc. Goarnele suau și lumea căntă. Soarele surdea pe bolta cerească. În Silene nu era decât veselie și căntă.

După sfârșirea slujbei sf. Gheorghe le spuse că va ucide pe bălaur. Regele încălcă pe un cal minnat și se înconjură de toți curtenii. Așa se aprobie de temniță, unde zacea bălaurul. Fiara fu mănată în mijlocul pieții. Cavalerul o apucă cu o mână de brâul de argint și cu cealaltă strânse cu putere spada și îl lovi drept în cap, care se despărțește de trup. Atunci gorușii sună un inn de mulțumire, plin de veselie. Apoi locuitorii aduseră două cară mari, cu patru boi și puseră bălaurul pe ele și pornevă să-l îngroape într-o prăpastie adâncă, din apropierea cetății.

Sf. Gheorghe voia apoi să sărute mâna regalui și să plece. Regale nu-l lasă, ci îl sărute pe amândoi obrajii și-l rugă să primească slujba de cărmător al orașului Silene. Sf. Gheorghe nu primi.

„Eu sunt ostas,“ zise, „și slujește pe împăratul Romei; până în ziua când va mai avea nevoie de mine, voi sta lângă el. De atunci încolo voi sluii numai pe Dumnezeu cel adorat, o rege, pe acela care vă izbăvăște de bălaurul îngrozitor.“

Văzând că nu-i chip să-l opreasca în mijlocul lor, se despărțește cu jale de el. Anii treceau și sf. Gheorghe nu se mai înăpoina. Atunci locuitorii din orașul Silene se hotără să înalte o mare biserică, în ciastea viteazului sf. Gheorghe. Pe o turlă a bisericii fălfăia un steag alb cu o cruce roșie în mijloc.

Biserica și palatul regal din Silene s-au prefăcat în praf, cu vremea. Sf. Gheorghe nu-i uită nici până în ziua de astăzi. Fapta-i vitează și botezarea orașenilor din Silene sunt treute în carteia vesniciei.

Trad. din eglezește de Scarlat Callimachi.

Stirile Săptămînii.

Sibiu, 3 Februarie n.

In săptămâna aceasta încă am trimis o seamă de comande din „Calendarul Poporului“. Acum ne apropiem, în zilele următoare, cu trimitera tuturor comandelor, astfel că nu va rămâne nimenea fără calendar, fie că a comandat mai înainte sau numai acum. In imprejurările de azi merge însă greu cu toate: nu numai că tiparul, ci și cu legatul și spedarea. Iar lumea din afară ar dori tot odată, ceea ce găzav de greu.

† Augustin Hamsea. Înăuntrul conducerător al bisericii noastre greco-ortodoxe române, pe cîte de modest și de conștientios în împlinirea chemării sale frumoase, pe atât de învățat: Arhimandritul Augustin Hamsea, egumenul mănăstirii Hodoș-Bodrog, a murit în săptămâna trecută după scuri boliri, în etate de 67 ani, spre nespusă durere a tuturor celor ce l-au cunoscut și spre marea perdere a bisericii și a neamului.

Decedatul s'a născut în comuna Râşnov, în Transilvania, în anul 1849. A studiat teologia și drepturile aici, în Sibiu, apoi s-a sfărit studiile în Budapesta. În anul 1875 a fost pus profesor la institutul teologic din Arad, atunci reorganizat de episcopul Ioan Mețianu, astăzi Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria.

La anul 1881 a fost ales asesor referent la senatul bisericesc al consistorului din Arad, iar în anul 1887 a fost instituit de director al Institutului pedagogic-teologic din Arad, pe care l'a condus multă vreme cu mult tact și înțelepciune. La anul 1879 a intrat în tagma monahală în mănăstirea Hodoș-Bodrog, în același an fiind hirotonit întru ierodiacon și ieromonarh. La 1891 a fost înaintat la rangul de protosiniscal, iar la 1895, după ce a fost ales egumen al mănăstirii Hodoș Bodrog, a fost înaintat la demnitatea de Arhimandrit.

A fost harnic și pe terenul literar. A fost redactor al revistei «Biserica și Școala» și s'a ocupat mult cu adunarea de date și documente istorice, cu privire mai ales la trecutul bisericii noastre. Înmormântarea i-să făcut cu mare cinste, luând parte o mare mulțime din aceia, cari i-au cunoscut hârnicia și i-au înțeles gândurile.

Si din partea noastră îl jelim ca pe unul care a cunoscut munca și găzăreașcă și i-a slujit cu dreptate. — D-zeu să-l odihnească!

O scrisoare frumoasă a unui ostaș cățără cetitorii: Cuvinte scrise în 15 Ianuarie 1916, scrise despre câmpul de răsboiu de zugătorul *Ioan Tambo* dela batalionul de vânători Nr. 23. Vă aduc la cunoștință cinstiți domni, cu aceste cuvinte, cum că am văzut în »Foaia Poporului« scris că este vorbire pentru întărirea păcii, dară eu nu mult înțeles acel lucru. Ar fi bine când să ar putea întări pacea, dară nu se poate întări pentru asta că suntem foarte răi, și păcătoși, și până nu ne vom întoarce cățără bunul Dumnezeu, cu fapte bune, nu putem să aşteptăm pace dela Dumnezeu. Căci bunul Dumnezeu pace a dat și a zis la apostolii săi. Apoi și dela noi o dorește Dumnezeu, adică întâi trebuie să ne iubim unul cu altul să ne rugăm lui Dumnezeu în toată vremea, adică în tot cazul să facem fapte bune, atunci bunul Dumnezeu își va întoarce față iată cățără noi și va trimite pace peste toată lumea.

Căci putem vedea și cunoaște cu toții, căci bătălia astăzi numai singur Dumnezeu a trimis o peste noi, căci nu ne-a mai putut suferi păcatele noastre și nu trebuie să socotim altceva că nu știm cine a făcut bătălia. Bunul, Prea puternicul Dumnezeu a trimis pentru ca să vedem că ce fapte bune am făcut înaintea lui. Eu singur despre mine sunt mulțumit pentru bătălia aceasta, că tare mult m'am îndreptat cățără bunui Dumnezeu. Vă aduc o pildă despre mine: odată am fost într-o casă mai multe zile și în toată ziua au băut artilleria dela pizmas pe lângă casă, și n'a nimerit căci când a început o pușca, ne-am scutat în sus și ne-am rugat lui Dumnezeu și ne-au ferit și când am mers de-acolo și lovit casa un grănat de toată s'a sfârmat și de acolo tare bună pildă am luat că am văzut că numai la Dumnezeu ni toată puterea și fără de alui putere nu putem face nimic. Eu sunt dela începutul răsboiului tot pe câmpul acest de onoare și foarte multe am văzut să am petrecut, dar multămesc lui Dumnezeu căci m'a scăpat din toate sănătos nevătămat de nimic că am fost într-o locuri, de mi-am socotit minutele, că oare căte mai am să trăiesc și dacă m'am rugat lui Dumnezeu de toate mă ferit. Pentru asta vă rog foarte frumos să puneti în foi cine are putere și poate să trimieată pela ostași cărji de rugăciuni cățără Dumnezeu că sunt ormeni și buni dară mulți sunt foarte răi și ar trebui cumva să probăm cu toți să ne întoarcem dela faptele cele rele și să urmăm faptele cele bune.

Oprirea imunității (dreptul de a nu fi judecat) al deputatului N. Șerban. În ședința dela 27 Ianuarie n. a camerei ungare raportorul comisiei de imunitate, d. Darvai, a prezentat cămerii raportul în chestia opririi imunității deputatului Dr. Nicolae Șerban. Darvai a arătat că deputatul Dr. Nicolae Șerban, în afacerile de aprovizionare cu alimente a poporului a săvârșit fapte cari îl pun în conflict cu judecătoria. E vorba de înșelătorii.

Procuratura din Brașov după cercetările făcute între negustorii din Sibiu, a stabilit că d. Șerban s'a obligat față de aceștia că le va procura vagoane pentru aducerea de cereale. Motivul cel mai principal al acuzării aduse deputatului Șerban e că porumbul adus din Ro-

mânia, 87 vagoane, în loc să-l vânză în Ungaria, la acei la cari a făgăduit — l-a trimis în Germania — desigur d. Șerban primise înainte bani dela mulți dintre Români din Sibiu, etc.

Cameră aprobă ca să se ia imunitatea deputatului Șerban.

ECONOMIE

Prăsirea vacilor de lapte.

Răsboiul erâncen, care deja în anul al 2-lea își cere jertfele sale nenumărate a produs aproape pe toate terenele vieții schimbări neprevăzute. Prin faptul, că milioanele de brațe au fost smulse din cercul lor de lucrare spre a apăra cu arma în mână hotarele patriei de dușmani, au rămas o mulțime de interprinderi lipsite de numărul lucătorilor avuți, și în felul acesta s'a produs față de vremurile liniștită niște stări cu totul nouă.

Trebuiențele au crescut în toate direcțiunile fară îndeplinirea lor a devenit tot mai anevoieasă. Cu un cuvânt a început și arăta ghiară urâcioasă și respingătoarea cocoană, lipsă. Ca credincioasă și nedespărțită tovarășă și urmează scumpetea.

Accele două neajunsuri domnesc astăzi într-o vîeață și și descarcă furia lor nebună fără cruce asupra tuturor straturilor societății omenești: Pas de pas auzi plângeri contra lor și lucrările de ușurare și de îndreptare ale administrației sunt cu mult prea slabe spre a îndrepta o stare provocată de o mulțime de împrejurări. Nu mai incapă îndoială, că lipsa cea mai mare să simte la orașe. Aici prețurile mijloacelor de trai au ajuns o urcare nemaiînsemnată.

Un articol de cea mai mare însemnatate pentru hrana la orașe este laptele. Însemnatatea lui în timpul din urmă s'a ridicat în măsură foarte mare prin scumpirea celorlalți articoli de hrana, cu deosebire prin urcarea prețului cărnii. O cercetare mai amănuntită cu privire la petrecerea laptelui în anul trecut la oraș, fără îndoială, că ne-ar secole lucruri de necrezut la îveală. Ne-ar arăta, că cel puțin cu o patra parte eventual și cu mai mult lapte s'a petrecut ca în ceialalți ani. În felul acesta căutarea după lapte este tot mai mare și trebuințele înmulțite ale populației numai așa se vor putea mulțumi, dacă economii vor da tot mai mare atenție unei economiei de vite îndeosebi alegerii, creșterii și îngrijirii vacilor de lapte.

Vacile de lapte au fost și în vremuri de pace un izvor foarte bun de căstig în economie, astăzi însă valoarea lor e cu mult mai mare și a bună seamă și în viitor vor fi tot mai căutate. Durere numai, că timurile acestea cu adevarat de aur pentru economii ne-au găsit nepregătiți și pe terenul acesta.

Vacile cu adevarat bune de lapte să pot crește și prăsi numai prin o lucrare mai îndelungată, însotită de priceperă și etăruință. Pe când vacile noastre socotite una cu alta abia produc pe an 1800—2000 litri de lapte pe stuncă în tarile mai însăratate în creșterea vitelor sunt vaci, cari produc la an până la 6000 litri lapte.

Ce deosobire între vacă și vacă.

Cred deci, că a cunoaște întrucâtva căile și mijloacele, prin cari am putea prăsi vaci bune de lapte este un lucru de mare însemnatate.

In economiile noastre de regulă 2 rase (soi) de vite sunt mai răspândite: rasa veche ardelenescă, care e coloare albă, cu coarne mari răsucite și bună de jug și rasa apuseană numită »Pinzgau«. Ce privește carne și laptele rasa Pinzgau nu să poate sărăcia cu rasa »Pinzgau«. Aceasta e de coloare roșie închisă și tărcată cu alb. Aceasta e foarte bună de carne și de lapte. E și mai mâncăcioasă, ca cea ardelenescă și crește mai iute. Pe când o vacă albă abia produce la an 1000 litri lapte o vacă de rasa »Pinzgau« produce păuă la 3000 litri. Prin urmare dacă voim rassă bună de lapte să alegem rasa »Pinzgau«.

Ce-i drept, în timpul din urmă s'au adus în unele comune săsești din Ardeal și vite de rasa »Simmenthal«, niște vite frumoase, mari și de coloare galbuie, ca grăul, dar deocamdată fiind cam puține și foarte scumpe răspândirea lor reclamă timuri mai bune și mai pacinice.

Pe lângă rasă mai trebuie ținut seamă și de alte împrejurări, precum și de însușirile singurative ale vacilor bune de lapte. Căci o rassă vestită încă nu e garanță îndestulitoare la alegera vacilor bune. Adeseori se ivesc și între va-

cile unei rassă — de altfel vestită — de același cari dau puțin lapte astfel, că trebuie anume să căutată marfa bună.

La alegera vacilor lăptoase trebuie să cercetăm cu deamănuțul forma lor din afară, care ne deslușește asupra multor părți bune ale lor. De regulă sunt puțin cam uscătive, au un ușor foarte mare și nu e cănos, pielea e fină și subțire, părul luciu și neted. Vînile de lapte, cari conduc la ușor sunt groase și pornesc din o urmăflăsură, pe care dacă punem degetul și o apă sănău ni-se cufundă în o groapă, care să numește izvorul laptelui. Pe lângă lucrurile acestea mai trebuie să căutăm și la familia din care să trage vaca de lapte. Din părinți buni să nasc copii buni, să potrivește într-o toate și aici.

De lucru acesta nu să prea ține seamă în viața de toate zilele. De regulă numai de mama se ține seamă, iar însușirile taurului sunt cu totul nesocotite.

Comunele noastre politice, cari au dat-o rîntă de a se îngrijii de cumpărarea taurilor comunali de regulă caută mai mult la forma din afară a acestora, la coloarea lor, dar nici de cum la familia din care se trag. Astăzi însă e de mai mare însemnatate a avea tauri sănău, decât frumoși, căci aceștia ne pot aduce venite de zeci de mii la prăsirea vacilor bune de lapte. E un lucru astăzi prea bine cunoscut între economii pricepuți, că un taur a cărui mamă și pesta tvț a cărui familie a fost bună de lapte însușitile moștenite dela părinți le va putea lăsa moștenire urmașilor și urmașelor lui.

Deci la cumpărarea de tauri, dacă găsim astfel de exemplare despre și căror înaintași avem cunoștință sigură, că au fost buni în ce privește însușirile vitelor de lapte, să le dăm înțări și să-i plătim mai bine, căci ne vor aduce folosă cu mult mai mari, decât taurii cari numai frumusețea o au.

Natural, că cercetarea astorfel de împrejurări e foarte anevoieasă, dar cu toate acestea nu e cu neputință.

In patria noastră sunt multe comune, în cari economii sunt uniți în tovarășii pentru valorizarea laptelui numite »lăptării«, unde să cercetează de mai de multe ori peste an laptele dela diferite vaci cu privire la multimea și la bunătatea lui și în felul acesta îșoară se pot afla vacile bune de lapte, cari apoi se țin spre prăsilă și ai căror urmași să pot tot mai bine desvolta în direcția aceasta. Prin o lucrare cu temiu putem ajunge, ca o vacă, carea abia a dat 2000 litri lapte în a 5-a sau a 6-a generație (rând) să aibă urmașe, care să dea 3000 până 3500 litri lapte, ceea ce e un capital foarte frumos astăzi, când litra de lapte să plătește cu 36—40 fil. Venitul din laptele ei să urcă la 1400 cor. la an mai având pe deasupra și vițăul. De sine înțeles, că pe lângă toate lucrările de mai sus să nu să uite nici nutrirea bană a acestor vite. Pe lângă o hrănire cu nutreț râu, cu ulei sau paie nici cea mai bună vacă de lapte nu va umplea șîștarul. Vara pășune bună și nu prea îndepărțată de grajd, eventual o nutrire bună în grajd cu luternă verde, trifoiu și alte nutrețuri verzi, iar iarna fân și otavă bună, napi din greu, tăiați mărunt și amestecați cu pleavă, tărâțe sau cerlinală de cuciună, eventual turte pisate mărunt și presărate pe napi sunt iarashi tot stătea lucruri, dela cari urmărizvorarea că mai bogată a laptelui.

Am spus în fuga condeiului o seamă de povate, cari cred că vor aduce mare folos acelor cari să ocupă și să interesează de prăsirea vacilor de lapte, cari în economia de vite îndeosebi lângă orașe prin laptele lor nu se prezintă, ca economia cea mai bună și mai bănoasă.

I. O.

Cu adâncă durere am primit la încheierea gazetei vestea întristătoare, că I. P. S. Metropolitul IOAN METIANU, a răposat. Foi seara la orele 5^{1/2}, după îndelungate suferințe. — Dumneseu să-l odihnească.

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșa.
Pentru editură responsabil: Ioan Heres.

Tiparul: „Tipografia Poporului“

„ANDREIANA“

institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Răsinari. — takarék és hitelintézet részvénnytársaság Resináron.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Andreiana“ societate pe acțiuni în Răsinari (Resinár) se convoacă prin aceasta la a

V-a adunare generală ordinată

pe Joi, în 24 Februarie st. n. 1916 la orele 4 p. m. în localul școalei
or următorul:

Program:

- Deschiderea adunării și constituirea.
- Raportul direcției și al comitetului de supraveghiere asupra bilanțului pe 1915.
- Impărțirea venitului curat și darea absolutorului direcției și comitetului de supraveghiere.
- Fixarea marcelor de prezență pentru anul 1916.
- Inchiderea adunării.

Notă: Acei domni acționari cari voesc a participa cu vot la adunarea generală sunt poftiți a-și depune acțiile, cu 3 zile înainte de adunarea generală, precum și documentele de plenipotență la cassa institutului în Răsinari.

Răsinari (Resinár), la 30 Ianuarie 1916.

Direcționea.

Activă
Vagyon

Bilanț la 31 Dec. 1915.—Mérlegszámla 1915 évi dec. hó 31-én.

Pasiva
Teher

	K. f.
Cassa în numărăt. — Pénztári készlet	8'926.94
Cambii — Váltók	59'094.35
Cambii cu acoperire hipotecare — Jelzálogos váltók	63'801.—
Imprumuturi pe obligaționi — Kötvénykölcsönök	88'524.—
Depunerii proprii — Saját betétek	186'142.87
Efecte — Éctékpapirok	4'834.50
Mobilier — Felszerelés	400—
Amortizare din mobilier — Leirás felszerelésből	40—
Interese restante — Hátralékos kamatok	360.—
	1'661.87
	413'345.53

	K. f.
Capital societar — Rézerveytőke	30'000.—
Fond de rezervă — Tartalékalap	12'400.—
Fond de penziuni — Nyugdíjalap	1'000.—
Fond cultural — Közművelődési alap	800.—
Depunerii spre fructificare — Takarékbetétek	363'385.18
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	30.—
Interese anticipative — Előlegezett kamatok	1'880.90
Profit curat — Tiszta nyereség	3'849.45
	413'345.53

Spese Kiadás Contul Profit și Perdere — Nyereség és Veszeség számla.

Venite
Bevétel

	K. f.
Interese la depunerii — Betéti kamat	17'944.28
Interese fondului de rezervă — Tartalék alap kamat	592—
Dare — Adó	1'050.27
10% dare la int. de depunerii — 10% betéti kamat adó	1'794.43
Competență de timbru — Bélyegilleték	31.78
Spese curente — Folyóköltségek	212.86
Salare — Fizetések	800—
Porto — Postadój	80—
Chirie — Házbeli	200—
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	106—
Amortizare din mobilier — Leirás felszerelésból	40—
Profit curat — Tiszta nyereség	3'849.45
	26'701.07

Răsinari, la 31 Decembrie 1915.

Direcționea: — Az igazgatóság:

Dr. Bucur Iános, m. p. Lungu Maniu, m. p. Jacob Ciucian, m. p. Bucur Vidrighin, m. p. Bucur Lungu, m. p. Emilian Cioran, m. p. cont. — könyvelő
Dr. esec. — vezérigazgató presed. — elnök Coman N. Droc, m. p. Jacob Isdraila, m. p. Eremia Dâncăsiu, m. p. cassar — pénztárnok

S'a cenzurat și astăzi în consonanță cu eărțile purtate în ordine. — Felülvizsgáltatott és o rendben vezetett könyvekkel
egybehangzónak találhatott.

Răsinari, la 30 Ianuarie 1916.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Gheorghe Comșa, m. p. prez. — elnök.

Aleman Dâncăsiu, m. p.

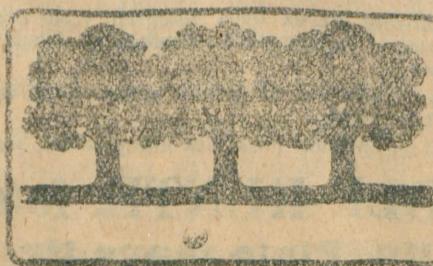
Ioan Giureciu, m. p. notar — jegyző.

Resinár, 1915. évi decembrie hó 31-én.

26'701.07

Resinár, 1916 évi január hó 30-án.

■ Berea albă și neagră din ■
Bereria dela Trei-Stejari
in SIBIU
■ este foarte bună și gustoasă! ■

Arăzată bere
a cărăbuș și
zebră cu pă-
lării de top
căpătă suport
în orașe
de la sat

Ca berea să
nu conțină
băută clă-
ti și pe pă-
lării și de
acela că
căpătă
în orașe
de la sat

Cea mai bună apă pentru dinți.

500 coroane

platesc acelui, care după folosirea
apei de dinți alui Bartilla —
șicla 80 fileri — va suferi iarișii de dureri de măsele sau care va mirosi râu din gură.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. L. PLAN,

Wien, X., Goethegasse 7.

Se capătă în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apă de dinți alui
BARTILLA. Denunțări de falsificări vor fi bine plăcite. La locuri unde nu se poate
capăta, trimite eu 7 sticle cu cor. 6.50 franc.

Cremă de dinți

KALODONI
70 filler

